

**Od oświecenia
ku romantyzmowi
i dalej...**

Część 6

NR 3533

Od oświecenia ku romantyzmowi i dalej...

Autorzy – dzieła – czytelnicy

Część 6

pod redakcją

Marka Piechoty, Janusza Ryby, Marii Janoszki

Redaktor serii: Historia Literatury Polskiej

Marek Piechota

Recenzent

Wiesław Rzońca

Spis treści

Wstęp	7
Maria Janoszka Teatr fantastyki w <i>Rękopisie znalezionym w Saragossie</i> Jana Potockiego	11
Małgorzata Więzik Inność w <i>Marii</i> Antoniego Malczewskiego	33
Piotr Pochel O niewyraźności w <i>Sonetach krymskich</i> Adama Mickiewicza	58
Albert Walczak „już ostygł w poezji” – „Nienawidzę go” – „podałem mu rękę – i teraz jesteśmy razem”. Mickiewicz w listach Słowackiego	102
Anna Głowa <i>Godzina myśli</i> wymarzona w duszy Słowackiego w kontekście jego fascynacji światem Calderóna	123
Agnieszka Ścieszka-Bajura Cyganeria warszawska a proces kształtowania się nowoczesnego rynku czytelniczego	147
Dąbrówka Mirońska „Ręką artysty podwojone, uzupełnione, uprzytomnione obrazy poety” – <i>Konrad Wallenrod</i> i <i>Grażyna</i> w ozdobnym wydaniu Jana Tysiewicza	164

Magdalena Bąk

Fado po polsku. O portugalskim motywie w tytułach polskich dzieł (nie tylko) literackich (Danilewicz-Zielińska, Stasiuk, Kadłubek, Słabuszewska-Krauze) 187

Aneks. Spis zawartości pierwszych sześciu tomów 199

Indeks osobowy 207

Wstęp

Oddajemy do rąk Czytelników bardziej szczegółowo zainteresowanych literaturą polską wieków XVIII i XIX, zwłaszcza zaś problemami oświecenia i romantyzmu, inspiracjami ich twórców oraz recepcją ich dzieł w epokach późniejszych (dedykujemy go więc badaczom, doktorantom i studentom kierunków nie tylko *stricte* filologicznych czy polonistycznych) kolejny, już szósty tom zbiorowy, publikację Zakładu Historii Literatury Oświecenia i Romantyzmu Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Profesora Ireneusza Opackiego na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Ukazanie się szóstego tomu w ciągu dwunastu lat to dla nas oczywiście akademickie święto, choć musimy z żalem przyznać, że nie udało się – z różnych względów – utrzymać ściślejszej regularności; przywołanie w tym aspekcie określenia o połowę krótszego odcinka czasu od starożytnej olimpiady, mianowicie biennale, byłoby więc raczej lekkim nadużyciem.

Dochodzą do nas głosy, że poprzednie tomy mają zasięg „ogólnopolski”, seria zaś stała się „periodykiem rozpoznawalnym już w poszczególnych polskich środowiskach historyków literatury. Każdorazowo stanowi on ważną wypowiedź polonistyczną, która liczy się w badaniach naukowych naszej współczesności. Pewnym świadectwem recepcji pisma jest fakt jego pojawiania się w pracach rocznych i magisterskich studentów polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego” – tę informację i ocenę czerpiemy z ważnej dla nas recenzji wydawniczej prof. dra hab. Wiesława Rzońcy (kolejnego – po prof. prof. Józefie Bachórze, Alinie Kowalczykowej i Zbigniewie Sudolskim – dobrego ducha naszego, rozpiсанego na lata, wydawniczego przedsięwzięcia). Nie miejsce tu na kompletną dokumentację zjawiska tyleż charakterystycznego dla współczes-

nej ewaluacji badań naukowych, co równocześnie jednak budzącego nasz spory niepokój. Nie przeceniamy roli indeksu prac cytowanych, zwracamy jedynie uwagę na fakt, że tego rodzaju echo naszych działań nie jest niemiłe.

W wymyślonej przed laty jakże pojemnej formule tej serii *Od oświecenia ku romantyzmowi i dalej... Autorzy – dzieła – czytelnicy* pobrzmięwa odgłos hołdu dla „Uczonego i Wychowawcy”¹ pokoleń polonistów, w tym i naszego Mistrza – Patrona Instytutu. W tytule tej niewielkiej jeszcze serii – skromnej części znacznie obszerniejszej, ukazującej się pod patronatem naszego Instytutu p.t. „Historia Literatury Polskiej”, zawarliśmy także czytelną aluzję do znakomitej książki Czesława Zgorzelskiego sprzed niemal półwiecza, która zachowuje inspiracyjną moc oraz przynosi niezmaconą pewność, że precyzyjne dociekania historycznoliterackie nachylone ku kontekstom współczesności² nadal mają sens. Pisaliśmy o tym tropie inspiracji we *Wstępie* do poprzedniego – piątego tomu tej serii. Dziś spostrzegamy ponadto, niezauważoną wcześniej, zbieżność z tytułem zbioru prac Jeana Fabre’a przygotowanego u schyłku ubiegłego wieku przez Krystynę Kasprzyk³. Tak rodzi się przekonanie o roli uświadomionych i nieuświadomionych (intuicyjnych?) tropów, którymi niekiedy podąża inspiracja badań podstawowych dla interesującej nas tu dyscypliny.

Wypada powtórzyć, kolejny raz, akapit jednej z wcześniejszych przedmów, że tak trwa sztafeta historycznoliterackich fascynacji, bieg spowolniany wieloma przeszkodami, maraton nader wyczerpujący, przecież dla zachowania tradycyjnych wartości naszej kultury niezbędny. Laur wieńczy czoła nie zwycięzcom, a wszystkim uczestnikom biegu, „spółbiegaczom”, jakby powiedział Juliusz Słowacki. Pojawiają się też, jakoś spodziewane, a jednak zaskakujące, zupełnie nowe jakości i osiągnięcia, z których spostrzeżenia Czytelnicy – jeśli zechcą – mogą odnieść dodatkową intelektualną niebotyczną przyjemność lub przyziemny pożytek.

Tom niniejszy, podobnie jak poprzednie, gromadzi studia i szkice autorstwa pracowników Zakładu (nadal prace tylko jednej jedynej autorki pojawiają się we wszystkich tomach...), a także zaprzyjaźnionych z Zakładem badaczy z innych ośrodków akademickich oraz doktoran-

¹ Środowisko macierzyste Profesora uczyło pamięć badacza obszerną monografią: *Czesław Zgorzelski – Uczony i Wychowawca*. Red. D. Paluchowska, M. Maciejewski. Lublin 2002.

² C. Zgorzelski: *Od Oświecenia ku Romantyzmowi i współczesności. Szkice historycznoliterackie*. Kraków 1978.

³ J. Fabre: *Od oświecenia do romantyzmu. Studia i szkice z literatury i kultury polskiej*. Red. K. Kasprzyk. Warszawa 1995.

tów, a nawet – co przestaje już dziwić w świecie współczesnym, a niegdyś było wprost nie do pomyślenia – zdolnego studenta znajdującego się zaledwie tuż za połową drogi do polonistycznego magisterium, choć pewnie będzie zmierzał kiedyś i do doktoratu.

W pracach niniejszego tomu dominuje, jak zwykle, problematyka romantyczna, jednak tom otwiera – tradycyjnie – tekst poświęcony pokłosiu „wieku światła”; jest to kolejna w tej serii refleksja dotycząca dorobku Jana Potockiego, mianowicie tekst o *Teatrze fantastyki w „Rękopisie znalezionym w Saragossie” Jana Potockiego*, w którym fikcja została przeciwstawiona realizmowi na podstawie najnowszego stanu badań i w odniesieniu do kontekstów francuskojęzycznych (języka oryginału arcydzieła literatury polskiej i francuskiej, a właściwie – światowej) i realiów kultury hiszpańskiej.

Kolejny tekst podejmuje zagadnienie *Inności w „Marii” Antoniego Malczewskiego*. Postmodernistyczna kategoria *inności* okazuje się tu użytecznym narzędziem metodologicznym nie tylko ze względu na dzisiejszą ideę postkolonializmu, ale może przede wszystkim w kontekście nasilających się problemów imigracyjnych.

Lektura następnego tekstu *O niewyraźności w „Sonetach krymskich” Adama Mickiewicza* prowadzi do konstatacji, że podjęcie wskazanej w tytule problematyki *niewyraźności* może się stać dobrą okazją do zaprezentowania rozbudowanej świadomości tekstury *Sonetów* na tle świetnej znajomości rozległej literatury przedmiotu oraz nie mniejszego oboznania z poezją XX wieku.

Kolejny tekst „*już ostygł w poezji*” – „*Nienawidzę go*” – „*podałem mu rękę – i teraz jesteśmy razem*”. Mickiewicz w *listach Słowackiego* jawi się jako szlachetny przykład filologicznego minimalizmu, charakterystycznej dla tej postawy sumiennosci wobec źródeł, co prowadzi do rehabilitacji niżej dziś cenionego gatunku naukowej prezentacji, mianowicie przyczynku. To w pełni profesjonalne dopowiedzenie dorzucone elegancko – na podstawie epistolografii Słowackiego – do osławionego „*antagonizmu wieszczów*”.

Sądy wyrażone w następnym tekście „*Godzina myśli*” *wymarzona w duszy Słowackiego w kontekście jego fascynacji światem Calderóna* utwierdzają nas w nieoczywistym zrazu przekonaniu, że „*barok spowiadał lirykę (i dramaturgię)*” krzemienieckiego poety; inspiracje – nie zawsze świadome – okazują się o wiele bardziej rozległe, niż moglibyśmy przypuszczać, imaginacja nie zawsze znajduje swoje źródło w twórczości poetów niemieckich, a wpływów pesymistycznych nie trzeba utożsamiać wyłącznie z lekturami lorda Byrona.

Nader fortunne wydaje się także zainteresowanie późnoromantyczną Warszawą w tekście *Cyganeria warszawska a proces kształtowania*

się nowoczesnego rynku czytelniczego. Skojarzenie badań cywilizacyjno-socjologicznych z dociekliwością filologiczną wzbogaca varsovianistyczną literaturę o refleksję, iż „rynek czytelnicy zakładany tudzież implikowany przez Cyganów miał rysy zdumiewająco nowoczesne”. Pogarda dla pieniędzy występuje obok odejścia od klasycznego mecenatu w stronę mechanizmów rynkowych.

Tekst przedostatni „*Ręką artysty podwojone, uzupełnione, uprzytomnione obrazy poety*” – „*Konrad Wallenrod*” i „*Grażyna*” w ozdobnym wydaniu Jana Tysiewicza także podejmuje problematykę wydawniczą XIX wieku. Okazuje się, że ilustracje nieoczekiwanie konkretyzują sensy dzieła myśląco – Aldona uczesana jak francuska dama, bohaterom towarzyszą w świecie ilustratora rokokowe bibeloty. Tekst odsyła do wyobraźni, a ilustracja z zasady jest mimetyczna, jednak równocześnie jest interpretacją dzieła, niekoniecznie zgodną z intencją twórczą jego autora. Nadto zwracają uwagę piękne, starannie dobrane reprodukcje (jedyne w tym tomie) ilustracji Tysiewicza, przechowywanych w zbiorach Biblioteki Narodowej w Warszawie.

Tom domyka tekst *Fado po polsku. O portugalskim motywie w tytułach polskich dzieł (nie tylko) literackich* (Danilewicz-Zielińska, Stasiuk, Kadłubek, Słabuszewska-Krauze) przedstawiający kulturowe interteksty dla portugalskiego losu – pieśni *fado*, która zyskuje w Europie artystyczną autonomię, stanowiąc równocześnie emblemat literackiej egzotyki. W świecie współczesnym portugalski idiom uniwersalizuje się przy skromnym udziale także kultury polskiej. Szkic to pozornie tylko historycznoliteracki.

Za sugestią recenzującej poprzedni tom prof. Aliny Kowalczykowej załączamy i do tego, niezależnie od spisu treści bieżącej części, również *Aneks. Spis zawartości pierwszych sześciu tomów*.

Wyrażamy ponadto nadzieję, że zarówno różnorodność zaproponowanej w tej publikacji problematyki, chwilami ocierająca się nawet o pewną egzotykę, jak i wielorakość zastosowanych przez autorów (we *Wstępie* niewymienianych, by dobitniej zwrócić uwagę na problematykę prac, honorowanych jednak w pełni w *Spisie treści* i w pozostałych elementach wydawniczych) metodologii badawczych staną się bliskie – podobnie jak nam – Czytelnikom szóstego tomu tej serii.

Katowice, styczeń 2016 r.

Redaktorzy

Indeks osobowy

- Adler M. 92, 98
Andriolli Michał Elwiro 166, 175, 182
Artwińska Anna 58, 100
- Bąbiak Grzegorz 148, 161
Babiak-Owad Anna 35, 55
Bachelard Gaston 50, 51, 54, 142, 143
Bachórz Józef 7, 34, 55, 56, 69, 98, 169, 187, 196
Bachtin Michaił 52, 54
Backvis Claude 125, 143
Bajko Marcin 44, 45, 49, 50, 54
Bąk Magdalena 102, 105, 111, 112, 116, 120, 121, 199
Bakuła Bogusław 35, 54
Balbus Stanisław 15, 31
Balcerzan Edward 61, 62, 65, 94, 98
Baliński Michał 20
Balzac Honoré de 30
Banach Andrzej 164, 171–174, 176
Barczyński Janusz 130, 144
Baron Marta 199
Bartol-Jarosińska Danuta 83, 96, 98
Bartoszyński Kazimierz 97, 98
Baudelaire Charles 30
Bechtel Guy 48, 54
Bécu Aleksandra 104, 105, 106, 107, 108, 133
Bécu August 114
Bécu Salomea 103, 104, 108, 109, 116, 117, 121, 133
- Benedyktowicz Zbigniew 39, 40, 54
Bereszyński Andrzej 42, 43, 54
Bertolucci Bernardo 195
Bhabha Homi K. 35, 39, 55
Białas Zbigniew 23, 31
Bieńczyk Marek 125, 144
Biernacki Andrzej 125, 143
Bilińska Magdalena 200
Biliński Krzysztof 200
Billip Witold 59, 94, 98
Bizan Marian 129, 145
Błoński Jan 11, 30, 50, 54
Bobrowicz Jan Nepomucen 170
Boćkowska Maryla 42, 43, 55
Bokszczanin Maria 150, 162
Bolecki Włodzimierz 61, 98
Borkowska Grażyna 65, 99
Borowczyk Jerzy 58, 100
Borowy Waclaw 67, 99
Bosznik Aleksander 66
Brandt Józef 166
Brodziński Kazimierz 86, 139, 143
Brogowski Leszek 142, 143
Brückner Aleksander 13
Brullé Pierre 168, 184
Brunchalski Wilhelm 73, 74, 98
Brzozowska Blanka 193, 196
Brzozowski Jacek 46, 47, 55, 58, 60, 78, 83, 98, 128
Buchwald-Pelcowa Paulina 149
Budziłowicz Ignacy 173

- Bulat Silva Zuzanna 192, 194, 196
 Byron George Gordon 9, 84, 103, 113,
 153, 162
 Bystron Stanisław Jan 161

 Caillois Roger 11–13, 20, 27
 Calderón de la Barca Pedro 9, 123–128,
 133, 134, 137–139, 142–145, 200
 Canova Antonio 158
 Catek Anita 112
 Camões Luís de 187, 196
 Cavanagh Clare 37, 55
 Cazotte Jacques 13, 26, 27, 30, 31
 Chlebowski Bronisław 158, 162
 Chocianowiczowa Halina 177, 185
 Chodźko Aleksander 108
 Chodźko Leonard 109
 Chojecki Edmund 13, 31
 Chrzanowski Tadeusz 165, 184
 Chudak Henryk 50, 54
 Cichowski Adolf 177
 Cieński Marcin 86, 98
 Ciesielska-Borkowska Stefania 124,
 127, 144
 Ciesła-Korytowska Maria 13, 16, 30,
 80, 81, 89, 90, 97, 98
 Citton Yves 29, 30
 Cwenk Małgorzata 200
 Cygal-Krupowa Zofia 83, 98
 Cysewski Kazimierz 104, 121
 Czajkowski Michał 34, 46, 54
 Czaplejewicz Eugeniusz 52, 54
 Czapska Maria 133, 144
 Czerny Zygmunt 124, 144
 Czyż Antoni 125, 144

D
 Danek Danuta 189, 196
 Danilewicz Ludomir 190
 Danilewicz-Zielińska Maria 10, 188–
 191, 194, 196, 199
 Dąbrowicz Elżbieta 103, 109, 121
 Debord Guy 29
 Dembowski Edward 123, 124, 137, 144,
 155, 161
 Dernałowicz Maria 65, 66, 98
 Dmochowski Franciszek Salezy 59, 94
 Doberski Zdzisław 73–75, 98
 Dobrogoszcz Tomasz 39, 55
 Dokurno Zygmunt 188, 196

 Dopart Bogusław 88, 98
 Dudzińska Wioleta 200
 Dutka Elżbieta 200
 Dziekoński Bohdan Józef 151–153, 156,
 158
 Dziki Sylwester 74, 98

E
 Eminowicz-Jaškowska Teresa 192, 196
 Epikur z Samos 62

F
 Fabianowski Andrzej 41, 55
 Feliksiak Elżbieta 51, 53, 55
 Filipowicz Halina 84, 99
 Filleborn Seweryn 151, 152, 156
 Fiut Aleksander 35, 55
 Floryan Władysław 131, 144
 Forneret Xavier 30
 Franke Aleksandra 200
 Franko Iwan 34, 56
 Fredro Aleksander 202
 Friedrich Caspar David 199
 Fabre Jean 8, 13, 26, 27, 31
 Fowles John 22, 23, 31, 201

G
 Gadamer Hans-Georg 180, 184
 Gałczyński Konstanty Ildefons 62, 63,
 98, 205
 Galle Henryk 148
 Galster Bohdan 67, 100
 Gandhi Leela 36, 55
 Gautier Théophile 30
 Gawron-Ciechanek Anna 200
 Gerson Wojciech 166
 Giller Agaton 151, 161
 Ginkowa Lucja 43, 55, 69, 98
 Glaubitz Jan Krzysztof 126
 Gleń Adrian 65, 91, 98
 Głowa Anna 200
 Godlewski Grzegorz 167, 184
 Goethe Johann Wolfgang 84, 107, 109,
 121
 Gołębiowski Klemens 128, 132, 144
 Gomulicki Juliusz Wiktor 148, 152, 162
 Gorecki Antoni 109, 204
 Goreń Andrzej 52, 54
 Goreń Anna 52, 54
 Gosk Hanna 36, 37, 55
 Goszczyński Seweryn 33, 42, 55, 120,
 154, 155, 201

- Grabowski Tadeusz 129, 130
Gradkowski Henryk 200
Grottger Artur 166–168
Grzęda Ewa 87, 98
Grzegorz XVI, papież 113
Gubrynowicz Bronisław 68, 98
Gumkowski Marek 58, 98
Gusdorf Georges 130, 144
- Hahn** Wiktor 143, 144
Hegel Georg Wilhelm Friedrich 87
Heine Heinrich 29, 30
Hejmej Andrzej 15, 31
Hertz Paweł 104, 121
Hoesick Ferdynand 129
Hoffmann Ernst Theodor Amadeus 20
Howard Richard 12, 31
Hrabec Stefan 63, 98
Hugo Victor 30
- Iwazzkiewicz** Jarosław 201
- Jabłonowski** Józef 68, 99
Jabłoński Leon 165
Jakowenko Natalia 35, 55
Janik-Płocińska Barbara 45
Janin Jules 30
Janion Maria 18, 21, 29, 31, 37, 38, 55, 56, 65, 99, 181, 184
Janoszka Maria 201
Januszkiewicz Eustachy 117, 118
Jatowt Maksymilian 202
Jawłowska Aldona 48, 56
Jaworska Elżbieta 50, 55
Jekiel Wojciech 165, 185
Johannot Tony 175
Jokiel Irena 78, 99
- Kaczmarek** Jacek 202
Kadłubek Zbigniew 10, 193–195, 199
Kaiser Karolina (*de domo* Pawłas) 201, 203
Kalarus Marta 201
Kalarus Oskar 201
Kalinowska Maria 44, 55
Kalinowski Konstanty 179, 185
Kalinowski Witold 36, 56
Kałusowski, dzierżawca dóbr Sobańskich 66
Kamionka-Straszakowa Janina 67, 69, 91, 99, 100, 156, 161
Kant Immanuel 87, 100
Karcz Andrzej 84, 99
Karczewska-Markiewicz Zofia 124, 134, 144
Karpowicz Agnieszka 167, 184
Karpowicz Tymoteusz 65, 67, 100
Karr Alphonse 30
Karwowska Elżbieta 148, 162
Kasperski Edward 52, 54
Kasprzyk Krystyna 8, 13, 31
Kawyn Stefan 147, 152, 159, 161
Kenig Józef 152, 156, 157, 160, 161
Kępiński Zdzisław 62, 99
Kibédi Varga Áron 167
Kiślak Elżbieta 58, 98
Klaczko Julian 68–70, 92, 99, 117
Kleiner Juliusz 67, 69, 80, 83, 86, 92, 96, 99, 111, 121
Kleinerman Samuel 147, 161
Kłęczańska Magdalena 201
Kłossowski Andrzej 190, 196
Kochanowski Jan 42
Kolbuszewski Jacek 87, 98, 99, 100
Komar Jerzy 60, 99
Komarnicki Lucjusz 140, 144
Komza Małgorzata 177, 184
Konopczyński Emilian 73, 99
Kopaliński Władysław 39, 55
Koropecy Roman 84, 85, 99
Kossak Juliusz 166, 172, 176, 182
Kostecki Janusz 148, 162
Kotyńska Katarzyna 35, 55
Kowalczykowa Alina 7, 10, 34, 40, 41, 55, 56, 69, 98, 125, 126, 144
Kowalska Magdalena 29, 30
Kozicka Romana 201
Kozmian Kajetan 59
Kozmian Stanisław Egbert 200
Kraj Łukasz 201
Krakowski, drzeworytnik 173
Kraśniński Zygmunt 20, 31, 33, 55, 102, 103, 117–119, 121, 199, 200, 203
Krassowski Witold 148
Kraszewski Józef Ignacy (ps. Bolesławi-ta) 74, 75, 139, 143, 169, 175, 184, 200, 204
Kraushar Aleksander 147, 162

- Krawczyk Alicja 76, 77, 90, 92, 99
 Kridl Manfred 63, 114, 136, 144
 Królikiewicz Grażyna 165, 184
 Krukowska Halina 33, 53, 55
 Krzysztofiak Anna 201
 Krzyszkowski Erazm 62, 99
 Krzyżanowski Julian 92, 99, 125, 128,
 131, 144, 150, 162
 Kubacki Waclaw 60, 64, 65, 70, 71, 76,
 87, 99
 Kubale Anna 86, 99
 Kuhl de Oliveira Frederico 196
 Kukulski Leszek 12, 13, 31
 Kunz Tomasz 37, 55, 84, 99
 Kurz Iwona 167, 184
 Kurzowa Zofia 83, 98
 Kuziak Michał 103, 104, 106, 107, 114,
 121
 Kuźma Erazm 61, 98
 Kwapiszewski Marek 46, 55
 Kwiatkowska Agnieszka 202
- Landes David Saul 149, 162
 Lautréaumont (właśc. Ducasse Isidore
 Lucien) 30
 Lazzaroni Francesco 182
 Lebioda Dariusz Tomasz 69, 82, 89, 99
 Lechoń Jan (właśc. Serafinowicz Le-
 szek) 62, 100, 203
 Lenartowicz Teofil 152
 Lewestam Fryderyk Henryk 157, 162
 Lewinówna Zofia 129, 145, 152, 162
 Lima Henrique de Campos Ferreira
 188, 197
 Loika Aleh 202
 Lope de Vega Félix 124, 133
 Lubertowicz Zygmunt 140, 144
 Ludorowski Lech 14, 31
 Lurker Manfred 43
 Lyszczyna Jacek 58, 59, 77, 99, 100,
 182, 185, 202
- Ławski Jarosław 33, 47, 49, 53, 55
 Łojek Jerzy 179, 185
 Łoś Jan 74, 99
 Łukasiewicz Ignacy 75
 Łukasiewicz Małgorzata 180, 184
 Łukaszyk Ewa 192, 193, 196
- Macaulay Thomas Babington 143
 Mácha Karel Hynek 199
 Maciejewski Marian 8, 69, 78, 79, 81,
 82, 95–97, 99
 Majchrowski Zbigniew 48, 55
 Majorkiewicz Jan 152
 Makowska Urszula 33, 54–56
 Makowski Stanisław 33, 54–56, 60, 63,
 68, 69, 71, 73–75, 80, 83, 86, 93, 95,
 96, 99, 127, 144
 Malczewski Antoni 9, 33, 41–51, 53–56,
 170, 205
 Malewski Franciszek 111
 Malinowska Elżbieta 202
 Małecki Antoni 143
 Marcelińska Aleksandra 202
 Marcinkowski Kajetan Jaxa 59
 Marczak-Krupa Anna 148, 162
 Margiel Marta 202
 Markiewicz Henryk 143
 Marrené-Morzkowska Waleria 148, 153,
 162
 Martuszevska Anna 40, 47, 56
 Matuszewski Ignacy 140, 144
 Mazanowski Mikołaj 47, 56
 Mencwel Andrzej 167, 184
 Mérimée Prosper 30
 Meyerbeer Giacomo (właśc. Meyer Beer
 Jacob Liebmann) 199
 Mężynski Andrzej 148
 Mickiewicz Adam 9, 33, 41, 42, 55, 58–
 121, 124, 160, 162, 165, 171–176,
 181, 182, 184, 189, 196, 199, 202–
 205
 Mickiewicz Mikołaj 203
 Mikołaj I, cesarz Rosji 119
 Mikołajko Zbigniew 18, 31
 Milewska Elżbieta 188, 196
 Mirońska Dąbrówka 202
 Mochancki Maurycy 59
 Moniuszko Stanisław 169
 Moore Thomas 84
 Morawski Franciszek 59
 Morstin Ludwik Hieronim 133, 143
 Mostowski Tadeusz 59
 Moszyński Piotr 68, 98
 Możdżyńska-Nawotka Małgorzata 180,
 185
 Mucha Alfons 199

- Murawjew-Apostoł Iwan 84
Musset Alfred de 203
- Nachlik Jewhen 34, 56
Nachlik Olesia 34, 56
Nawarecka Lucyna 202
Nawrocka Ewa 103, 108, 119, 121
Nerval Gérard de 30
Nesteruk Małgorzata 33, 54, 55, 56
Nicolas Claire 18, 19, 29, 31
Niedzielski Czesław 169, 185
Niedźwiedź Jakub 15, 31
Niemojewski Andrzej 74, 99
Niewiarowski Aleksander 148, 152, 156, 162
Nodier Charles 30
Noras Damian 202
Norwid Cyprian Kamil 87, 103, 109, 121, 150, 152, 156, 202, 204
Norwid Ludwik 152, 156
Nowicka Ewa 150, 162
Nowosielski Antoni (właśc. Marcinkowski Antoni) 53, 56
- Odyniec Antoni Edward 92, 105–109
Okoń Waldemar 166, 167, 185
Okulicz Kazimierz 177, 185
Opacki Ireneusz 7, 78, 79, 84, 85, 88, 99
Orzeszkowa Eliza 200
Ossoliński Józef Maksymilian 201
Ostrowski Krystyn 165
Oślizło Ryszard 19, 31
- Pachniak Katarzyna 48, 54
Palczyński Tadeusz 151, 162
Pałucka Janina 196
Pamuła Anna 196
Parwicka Kryspina 203
Pascal Blaise 14, 15, 31
Paul Jean (właśc. Richter Johann Paul) 87
Pawiński Adolf 187–189, 196
Paźniewski Włodzimierz 188–190, 196, 200
Pessoa Fernando 196
Piasecki Władysław 63, 100
Piątkowski Henryk 174, 185
Piechota Marek 37, 56, 77, 100, 102, 106, 113, 115, 177, 121, 182, 185, 189, 197, 203
- Piekarski Marek 137, 142, 144
Pietraszkiwicz Onufry 200
Pigoń Stanisław 47, 56, 62, 63, 68, 99, 101
Piorunowa Aniela 67, 100
Piwińska Marta 47, 56, 60, 61, 65, 73, 92, 100
Plater Ludwik 109, 110
Platt Julian 15, 31
Pleszak Mariusz 203
Pluta Damian 203
Płaszczewska Olga 165, 184
Płoszewski Leon 67, 99
Pochel Piotr 62, 100, 203
Podracki Jerzy 45
Poniatowski Stanisław August, król Polski 182
Popiel Magdalena 87, 100
Poprzęcka Maria 167, 168, 179, 185
Porębowicz Edward 133, 134, 138, 144
Potocki Antoni 68, 99
Potocki Jan 9, 11–16, 20, 23, 25–31, 201, 204
Praz Mario 165, 185
Prokop Jan 48, 56, 125, 143
Prussak Maria 73, 100
Przewłocki Grzegorz 14
Przybylski Ryszard 41, 47, 49, 53, 56, 168, 185
Przychodniak Zbigniew 128
Puchalska Iwona 165, 184
Puszkina Aleksander 84
- Radcliffe Ann 13
Radrizzani René 12
Rafael (właśc. Santi Raffaello) 158
Reckwitz Erhard 22, 23, 31
Rodak Paweł 167, 184
Romaniszyn-Ziomek Lidia 203
Rosset François 12, 14–17, 20–22, 25, 31
Rousseau Jean-Jacques 40
Różewicz Tadeusz 62, 100
Rudaś-Grodzka Monika 65, 99
Rusek Beata 203
Rutkowska Aleksandra 204
Ryba Janusz 12–15, 25, 28, 31, 204
Rymkiewicz Jarosław Marek 61, 100
Ryszczewski Aleksander 170

- Rzewuski Henryk 66
 Rzońca Wiesław 7
- Sade Donatien-Alphonse-François de 30
 Said Edward William 35–38, 54
 Samsonowicz Henryk 34, 56
 Sas Małgorzata 45
 Sawrymowicz Eugeniusz 64, 67, 70, 75, 76, 99, 100, 104, 107, 113, 117, 121, 127, 128, 144
 Schiller Friedrich 87
 Schultze-Jahde Karl 92, 100
 Sebastian I, król Portugalii 193
 Sękowski Józef 84, 93, 100
 Serczyk Władysław Andrzej 34, 56
 Serwański Jacek 36, 55
 Shakespeare William 126
 Siemieński Lucjan 20
 Sienkiewicz Henryk 46, 178, 204
 Sierakowski Adam 202
 Sierociński Teodozy 70
 Sierpiński Seweryn Zenon 152, 156
 Sikora Ireneusz 40, 56
 Siwicka Dorota 125, 144
 Siwiec Magdalena 165, 184
 Skórczewski Dariusz 37, 38, 56
 Skwarczyńska Stefania 140, 144
 Ślabuszevska-Krauze Iwona 10, 195, 197, 199
 Sławiński Janusz 169, 185
 Sławkowa Ewa 83, 100
 Słoka Ewa 87, 100
 Słowacki Juliusz 8, 9, 46, 63, 87, 98–100, 102–129, 131–137, 139–145, 200, 201, 203–205
 Smokowski Wincenty 169, 172, 174
 Sobańska Karolina 65, 66
 Sobański Gotard 171, 172, 184
 Sobański Oskar 196
 Sobolewska Anna 19, 31
 Sosnowska Danuta 164
 Sowietow Sergiusz 65–67, 83, 84, 100
 Specht Roman 87, 100
 Spitznagel Ludwik 104, 106, 136
 Spivak Gayatri 35
 Stachowicz Jerzy 167
 Stala Marian 78, 81, 82, 97, 99, 100
 Stankiewicz-Kopec Monika 204
 Starzycka Magdalena 189, 197
- Stasikowska Aneta 204
 Stasiuk Andrzej 10, 191, 192, 195, 197, 199
 Stefanowska Zofia 73, 83, 100, 149, 150
 Struzik Elżbieta 72, 100
 Strycharska-Brzezina Maria 46
 Stypułkowski, drzeworytnik 173
 Sudolski Zbigniew 7, 20, 31, 58, 98, 102–104, 118, 121, 127, 144
 Sulima Kamiński Andrzej 34, 56
 Swedenborg Emanuel 131, 132, 144
 Symotiuk Stefan 72, 73, 100
 Szargot Barbara 204
 Szargot Maciej 204
 Szewczenko Taras 34, 56
 Sztachelska Jolanta 103, 121
 Szturc Włodzimierz 109, 110, 121
 Szykowski Marian 124, 145
 Szymanowska Celina 110
 Szymanowska Maria 110
 Szymanowski Wacław 148, 162
 Szyszman Szymon 177, 185
- Ścieszka-Bajura Agnieszka 204
 Śliwiński Marcin 40, 56
 Śliwiński Marian 104, 121
 Śniadecka Ludwika 104, 105, 131–134, 144
 Śniadecki Jan 105, 111, 112, 132
 Śniadecki Jędrzej 105
 Śniedziewski Piotr 58, 100
 Śnieżyńska-Stolet Ewa 148, 162
 Świdziński Jerzy 67, 87, 95, 100
- Tarnowski Stanisław 68, 99, 143, 202
 Tatkiewicz Anna 50, 54
 Tazbir Janusz 34, 56
 Theinhardt Markéta 168, 184
 Thompson Ewa 35, 37–39, 56
 Todorov Tzvetan 11, 12, 16, 19, 26, 31
 Tomaszewska Sylwia 42, 43, 54
 Tomzik Anna 204
 Toporowski Marian 13
 Towiański Andrzej 118
 Trela Daria 204
 Tretiak Józef 111–113, 115, 116, 119, 121, 129
 Treugutt Stefan 129, 145
 Triaire Dominique 12, 14, 15, 20, 25, 28, 31

- Trojanowiczowa Zofia 58, 73, 100
Trojanowska Tamara 84, 99
Turczyn Małgorzata 45, 60, 100
Turczyn Ryszard 45
Turska Krystyna 178, 185
Tysiewicz Jan 10, 165, 166, 171–178,
180–184, 202
- Ujejski Józef 33, 41, 44, 56
Ujejski Kornel 200, 203
Ursel Marian 129
- Vernet Joseph Claude 158
Vigny Alfred de 159
Voltaire (Wolter; właśc. Arouet Fran-
çois-Marie) 22
- Wachowski Marian 63, 100
Waite Arthur Edward 19, 31
Walczeńska Sławomira 48, 56
Wallis Mieczysław 194, 195, 197
Walpole Horace 13
Warchoł Jadwiga 83, 100
Wasilewska Anna 12, 31
Weintraub Wiktor 62, 100
Wędkiewicz Stanisław 74, 99
Wiercińska Janina 164–166, 169, 185
Wiktor Bolesław (właśc. Stanisław Bu-
dziński) 138, 144
Wilkońska Paulina 152, 162
Witkowska Alina 58, 60, 64, 78, 79, 82,
89, 90, 92, 95–97, 101
Witkowski Przemysław B. 14
Witt Jan 65, 66
Witt Piotr 29, 31
- Wojtyła Karol (Jan Paweł II, papież)
188
Wolff Bolesław Maurycy 164, 173
Wolski Wacław 152, 155
Wybraniec Katarzyna 119, 121
Wyka Kazimierz 68, 70, 71, 101
Wyka Marta 63, 98
Wysłouch Franciszek 177, 185
Wysłouch Seweryna 58, 63, 64, 66, 79,
80, 82, 84, 101
- Zachariasz Andrzej Leszek 72, 100
Zagórski Jerzy 11
Zajac Grzegorz 15, 31
Zajac Jan 205
Zajączkowski Ananiasz 72, 84, 85, 92,
101
Zaleski Józef Bohdan 33, 34, 54
Zamacińska-Paluchowska Danuta 8,
69, 101, 199
Zan Tomasz 59
Zdziechowski Marian 153, 162
Zgorzelski Czesław 8, 61, 68, 93, 94,
101, 112, 121
Zieliński Adam Kazimierz 188, 190,
197
Zieliński Gustaw 170, 185
Zmorski Roman 152, 153, 155, 156, 162
Zwierzyński Leszek 69, 77–79, 83, 96,
101
Zyska Ewa 23, 31
- Żurowska Joanna 13, 31
Żurowski Maciej 11, 30
Żygulski Zdzisław 36, 56

Opracowała
Maria Janoszka

Na okładce wykorzystano zdjęcie autorstwa Sergia Gloora

Redaktor
Magdalena Kopeć

Projektant okładki
Paulina Dubiel

Korektor
Joanna Zwierzyńska

Łamanie
Grażyna Szewczyk

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-868-2
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-869-9
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 13,5. Ark. wyd. 15,0. Papier offset.
kl. III, 90 g Cena 20 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław